СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 223. Джерзи Сиі, Н. Дж., четвер, 25. вересня 1930. VOL. XXXVIII. No. 223. Jersey City, N. J., Thursday, September 25, 1930. THREE CENTS.

СОВІТИ СПЕКУЛЮВАЛИ ВЖЕ ВІД ДОВШОГО ЧАСУ

ВАШИНҐТОН. — З доходжень, виходить, що совітські аґенти вели біржеві спекуляції в імени свого уряду від довшого часу. На збіжевій біржі в Шикаґо спекулювали принаймні від 8 місяців.

Такесаме робили вони в Европі. До країв над Середземним морем довозили великі скількости вуґля і побивали ціну британійського вуґля. За останній рік вивезли з Росії 1,188,000,000 фунтів круп і 224,000,000 фунтів пшениці.

Сенатор Одді з Невади заявив, що на найближчій сесії конґресу буде домагатися ухвали закона, яким буде заборонений довіз з Росії до Америки манґану, вуґля, дерева, пшениці й т. д.

ЦІНА ПШЕНИЦІ ПАДАЄ ДАЛІ.

ШИКАҐО. — Збіжева біржа переживала в вівторок хвилю справжньої паніки. Ото одержано з Вінніпеґу телеґраму, в якій донесено, що канадійський пшеничний пул стоїть над берегом банкротства.

Пізніше виявилося, що та телеґрама була фальшива. Але вже та вістка викликала величезне занепокоєння. Ціна пшениці дійшла до 78 центів за бушель. Це є найнижча ціна за час від 1914 р.

ДОМАГАЄТЬСЯ ЗНЕСЕННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Чарлз Тотл, окружний прокуратор, кандидат на ґовернора нюйорського стейту з републиканської партії, заявив, що прийме номінацію партії тільки тоді, коли конвенція заявиться за знесення прогибіції.

Тотл каже, що тільки в такім случаю є вигляди на можливість побіди при виборах.

НЕ ЗНАЮТЬ ПРИЧИНИ ТРАҐЕДІЇ.

БАЛТІМОР. — Двох людей ввійшло до бюра президента „Вестерн Мериленд Рейлрод", а то президент Максвел Баєрс і Додлей Ґрей, заступник президента. Заняті в офісі чули їхню розмову, а по ній револьверові вистріли. Коли ввійшли до офісу, побачили Баєрса неживого на землі, а біля нього Ґрея, котрий ще жив. Його відвезено до шпиталю, де він помер по кількох годинах, не виявивши причини цеї траґедії. Кажуть, що між обома були бизнесові непорозуміння, та що Ґрей мабуть убив Баєрса, а потім наложив руку на себе.

НАРІКАЮТЬ НА ФРАНЦУЗІВ.

НЮ ЙОРК. — „Дженерал Моторс Корпорейшен" оголосила комунікат, у якім подає до відома, що не бере участи в париській автомобілевій виставі з 1930 року.

Компанія твердить, що вона брала участь у подібних виставах на протязі останніх 11 літ і завжди була упосліджена. Французи давали Американцям завжди найгірше місце, яке було дуже погано освітлене. Дотого Американцям призначували на їхні автомобілі місце доперва тоді, коли інші краї вже повибирали свої місця.

ОСТОРОГА ДЛЯ АВТОМОБІЛІСТІВ.

НЮ ЙОРК. — Поліційний комішенер Мулруней заявив, що за один день видали полісмени 203 упімнень автомобілістам, котрі спричиняють непотрібний галас біля шкіл, шпиталів і санаторій. Такі упімнення даватимуть цілий тиждень, щоби людей привчити до нового зарядження. А по тижні вже каратимуть кождого, хто робитиме гук без потреби.

ВКОРОЧУЮТЬ ВИДАТКИ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар маринарки Едемс видав розпорядження, яким замкнув пристань маринарки в Кій Вест у Флориді та обмежив літання воздушної фльоти, щоби в той спосіб зменшити видатки.

Зроблено це на домагання президента Гувера, котрий не хоче допустити до державного дефіциту.

ЗНАЙШЛИ ВБИВНИКА АҐЕНТА.

ЕЛИЗАБЕТ (Н. Джерзи). — Кажуть, що поліція впала на слід банди, котра вбила прогибіційного аґента Фініела, коли він разом з іншими аґентами переводив ревізію в броварі. Арештовано Ніка Дельморе, власника ресторану, котрий має бути грошево заінтересований на велику скалю у броварі „Райзінґ Сон", на який аґенти зробили наїзд.

СИНАҐОҐИ ПЕРЕПОВНЕНІ ЖИДАМИ.

НЮ ЙОРК. — Ще ніколи не були жидівські синаґоґи так переповнені вірними як на сьогорічний жидівський новий рік. У всіх божницях закликали Жидів держатися кріпко своєї віри і народности, підносячи жидівського бойового духа.

ЕВХАРИСТИЧНИЙ КОНҐРЕС.

ОМАҐА. — В богослуженню, яким відчинено Евхаристичний Конґрес, взяло участь 20,000 вірних. 1,000 священиків було в поході. Були й Індіяни у своїх народніх строях.

ХВАЛИТЬ ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ.

НЮ ЙОРК. — До Злучених Держав прибув Джордж Росел, ірляндський поет, економіст і письменник. Він виголосить тут серію викладів, у яких проповідуватиме поворот до землі, себто з міст на фарми.

ПОГАНИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ БІЛЯНС КАНАДИ.

Домініяльне статистичне бюро в Оттаві оголосило 21 серпня звідомлення, з якого видно, що в році, який скінчився 31. липня 1930, торговельний білянс Канади був поганий, бо Канада спровадила з чужих країв більше ніж вивезла. Загальний експорт (вивіз) Канади в тім часі був $1,015,777,740, а загальний імпорт (ввіз) — $1,148,032,457. Се значить, що надвишка імпорту над експортом була $109,449,031. Іншими словами, стільки Канада в протягу року стратила. Рік передтим ріжниця була в користь Канади на суму $59,643,011.

ЮҐОСЛАВІЯ КУПУЄ ЗБРОЮ.

Будапештенські ґазети подали сензаційне повідомлення, що Юґославія шукає позички в Америці в розмірі 50 мільонів долярів. За ці гроші правительство Юґославії хоче купити в Америці зброю для своєї армії. Юґославія думає тепер змоторизувати свою армію так, щоби вона була рухливіша від італійської. Для того в армії заводиться артилєрію на тракторах.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР В ТОРОНТО ПОПИСУЄТЬСЯ НА ВИСТАВІ.

Гарно написався хор Українського Народного Дому на виставі в Торонто в День Музики, 28. серпня. Торонтонський щоденник „Телеґрам" подав з сеї нагоди фотоґрафію хору на першій стороні, а описуючи сам виступ хору, замічує:

„Уквітчані голови дівчат, богато вишивані строї чоловіків і жінок відразу притягнули увагу переходячого натовпу. А коли сі Українці співали, то очаровували своїх слухачів. „Я слухав би їх цілий день", сказав один молодий чоловік з жалем, коли ся весела ґрупа відспівала вчора свій останній кусник. Вже пять літ припроваджує п. Гассан хор Українського Народного Дому на виставу в День Музики і треба сподіватися, що він буде припроваджувати його ще богато слідуючих літ. Артистом до кінців своїх пальців є п. Гассан, і він має здібність передавати свій ентузіязм своїм молодим співакам. В ґрупі можна добачити богато знакомих лиць, однакож там завсіди є й нові, а п. Гассан має досконалу здібність звязати ґрупу в гармонійну цілість".

Похвальні згадки про виступ хору Українського Народного Дому подали й інші торонтонські часописи.

НЕ МОЖНА ДБАТИ ЗА МОГИЛИ ПОЛЯГЛИХ.

В Плетеничах, пов. Перемишляни, місцевий господар І. Баран упорядкував 4 могили своїх товаришів, бувших стрільців III. бережанської бриґади, в одну велику могилу і поставив на ній дубовий хрест. В травні посвячено цей хрест, а небаром поліція почала слідство і внесла донос до староства на І. Барана і 6 хлопців, які помагали вкопувати хрест. Всіх засуджено на грошеві кари і вони внесли відклик до суду. Але незалежно від цього староство в останніх дня дало наказ викопати хрест і розкопати могилу до її первісного стану.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІЮ.

Радіо-стація W. H. A. M., Рочестер, Н. Й. В неділю, 28 вересня, в годині 7—7.30 вечера, Рочестерський Громадський Хор під проводом Л. Сорочинського відспіває: 1) На Орданській річці, К. Стеценка; 2) Ой не шуми, луже, А. Кошиця; 3) А в тому садку, М. Леонтовича; 4) У полі береза, А. Кошиця; 5) Ой зацвіла синя квітка, А. Кошиця; 6) Ой горе калині, А. Кошиця (сопранове сольо п. Ю. Січинська); 7) Ой у полі річенька, А. Кошиця; 8) Над річкою беріжком, М. Леонтовича; 9) Прилетів сокіл, В. Ступницького (сопранове сольо п. М. Климців); 10) Ой дуб дуба, П. Козицького.

ПЯНИЙ ПОЛІСМЕН УБИВ ЖАРТУЮЧУ ЖІНКУ.

Констабель Пирт з йорктонського відділу королівської канадійської кінної поліції в цікавий спосіб доказав свою відвагу молодій жінці, пані Софії Лайт з Іпсвич, Н. Д., підчас отворення шляху, що звязав провінції Саскачеван і Манітоба недалеко Роблин, Ман., в понеділок, 1. вересня. Як показується, молода жінка навязала з констаблем одно з тих скорих знакомств, які підчас подорожі навязуються. Вони були в одним товаристві, при якім головним предметом зацікавлення являється алькоголь. Пирт був порядно підпитий, коли зачалася церемонія отворення шляху. Говорили визначні промовці з обох провінцій і зі Злучених Держав, а пані Лайт недалеко плятформи промовців жартувала собі з констабля.

Підчас промови премієра Брекена Пирт зачав гороїжитись і виняв револьвер. „Ти не застрілив би мене, хлопче, правда?" спитала його пані Лайт. „Ти здивуваласяб, що я можу зробити", відповів їй Пирт. „О, ти тільки жартуєш", сказала жінка і засміялася. В ту хвилю Пирт вистрілив і поцілив її кулею в живіт. Ранену жінку забрали зараз на автомобіль та чимскорше відвезли до шпиталю в Давфіні, але раненько слідуючого дня вона вмерла. Відважного констабля арештовано й обвинувачено за душогубство.

АНТИМІЛІТАРИЗМ КОМУНІСТІВ.

З Берліна подають, що Ц. В. К. затвердив новий закон, ухвалений радою народніх комісарів, про загальний обовязок військової служби населення СРСР. Червона армія буде доповнена „узброеним народом". Кожний горожанин мусить повнити військову службу, як не при війську, то у військових заведеннях і т. д. У вищих школах військовий вишкіл є обовязковий. Селянство буде обучуване військовими інструкторами у ширшому розмірі як досі. Ціла СРСР має замінитися в „узброєний народ".

СПЕЦИ ДЛЯ СТЯГАННЯ ЗБІЖА.

У звязку з катастрофальним станом магазинування збіжжа радянський уряд постановив делеґувати спеціяльних інструкторів для керування акцією стягання збіжа від селян. Таких специв вишлеться до найбільше загрожених областей.

БАБЧУК З ЖІНКОЮ НАЙДЕНІ УБИТИМИ.

Провінціональна поліція в Вікторії, Б. К., дістала відомість, що на гомстеді в околиці Норт Пайн Ривер, на північ від Форт Ст. Джан в області Піс Ривера в Північній Брітіш Коломбії, найдено убитими поселенця Бабчука і його жінку. Обох найдено постріляних і комісія коронера ствердила, що постріляла їх з револьвера якась невідома особа, або більше осіб. Поліційне слідство напровадило на здогад, що душогубства доконано яких три тижні передтим, але тіла лежали невідкриті до початку вересня.

ЦЕ СПРАВДІ ДУЖЕ ЦІКАВЕ...

Польська політика вже від довшого часу товчеться по всіх усюдах, і в Европі і в Америці, щоби роздобути позичку на поратування економічної господарки. Але всі дотеперішні заходи не увінчалися ніяким успіхом. Навіть Франція, нібито союзниця Польщі, не хоче позичити їй цента, хоч має тепер повні каси грошей і дає позички ріжним державам. Яке це не дивне, але фактом є, що Франція позичає навіть гроші Німцям, Румунії та іншим державам, але Польщі позичити не хоче.

Серед польських політиків велике і гірке здивування викликав факт, що Юґославія дістає тепер від Америки аж 250 міліонів долярів, хоч від Польщі вона менша і територією і числом населення. Тимчасом всі заходи Поляків, щоби в Америці роздобути нову позичку, спалили на панівці, хоч старався про цю позичку сам американський контрольор фінансовий в Польщі, Дюї.

КОРОТКА БАНДИТСЬКА КАРІЄРА МИХАЙЛА ХОНЬКИ.

Недовгу бандитську каріеру мав Михайло Хонька, який ввечері 26. серпня вдерся до банку в Бервін, Алта., в околиці Піс Риверу, і приневолив банкового урядовця, щоби подав йому три одно-долярові банкноти, — всі гроші, які на ту хвилю були в банку. Вийшовши з банку, він вистрілив три рази в повітря і зник у темноті. Зараз почалася погоня за ним, влекшена тим, що він був добре відомий в околиці. В суботу, 30 серпня, побачили його у краденім моторовім човні. Коли човен зблизився до моста в тім місті, з моста привитала його сальва вистрілів. Хонька відповів револьвером і одна куля поцілила шефа поліції в груди. Наконець погоня скінчилася 8 миль на північ від Ґримшо в понеділок, 1. вересня. Хоньку пострілено смертельно, коли він не давав себе арештувати. Перед своєю смертю він признався, що застрілив полісмена, а також сказав, що вбив одну жінку, яка не хотіла дати йому їсти. Де він убив ту жінку, сього не міг сказати, і поліція мусить розсліджувати його дорогу, щоби переконатися, наскільки оповідання Хоньки було правдиве.

ЦІННЕ ВІДКРИТТЯ.

В Мінас Жерайс (Бразилія), у парохії С. Жоау дель Рей, найдено у архіві парохіяльнім цінні документи. У них кажеться, що два образи, які находяться у головному престолі, це мальовило звісного італійського маляря Леонарда да Вінчі.

ЛІҐА НАЦІЙ РОЗСЛІДЖУВАТИМЕ СВІТОВУ ЕКОНОМІЧНУ КРІЗУ

ЕКОНОМІЧНА ТА ПОЛІТИЧНА КРІЗА ПОГЛИБИТЬСЯ НАСТУПНОЇ ЗИМИ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Перший раз від заснування Ліґи Націй на засіданнях її панував такий песимістичний настрій, як підчас останнього засідання, на якому обговорювано справу економічної кризи, що охопила ввесь світ. Піднята румунським делеґатом справа крізи, яку переживає хліборобство в Румунії, зустріла підтримку інших делеґатів і викликала дебату над загальною світовою економічною крізою. З обговорення питання виявилося, що найбільше економічно загрожене хліборобське населення Польщі та Румунії, а потім уже інших хліборобських европейських країн.

Делеґат від Канади підніс, що хлібороби Канади та Америки стоять також перед загрозою повної руїни їх господарств, бо продукти свого господарства вони мусять продавати по зменшених на половину цінах, а за фабрикати та інші потрібні їм річи мають платити високі риночні ціни. В дебатах було піднесено ріжними делеґатами те ненормальне становище, що тепер можна числити на світовому ринкові пшениці на 500 міліонів бушлів більше, ніж потрібно її для задоволення біжучих потреб світового населення. Фармери мусять її та інші продукти продавати собі в убуток по небувало низьких цінах, а міжтим робітництво не може купувати для себе досить поживи ізза її дорожнечі. Таксамо 12 міліонів безробітних серед індустріяльного робітництва є дуже тяжкою проблємою до розвязання.

Пленарне засідання Ліґи Націй доручило економічним комісіям Ліґи негайно приступити до обговорення справи сучасної світової економічної крізи, притягаючи до того експертів з усіх держав. А покищо сконстатовано, що наступаюча зима викличе ще більшу економічну крізу, яка може привести до політичних замішань. Знавці вважають, що перед Ліґою Націй стоїть тепер найтяжча проблєма до розвязаня, яка колинебудь підносилася в історії цивілізованого людства.

НЕДОСТАЧА ЗОЛОТА.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Комісія Ліґи Націй по обслідуванню світових запасів золота та щорічної здобичі його прийшла до висновку, що від 1934 року золота не буде вистарчати для грошевого обігу. Здобич золота щорічно не збільшується, а навіть дещо зменшується, а міжтим запотребування золота все зростає не лише для грошевого обігу, але й для індустрії. Отже тепер уже треба виробити міри, які забезпечилиб світ від недостачі золота, бо це може викликати небувалу економічну катастрофу.

ҐІТЛЕРОВИ ЗАКИДАЮТЬ ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ.

ЛАЙПЦІҐ (Німеччина).—Перед верховним трибуналом військового суду тепер точиться розправа над трома ляйтнантами німецької армії. Військова прокуратура обвинувачує їх у порушенню військової дисципліни, невиконання наказів та в підбурюванню армії до повстання проти істнуючої форми уряду в Німеччині.

Обвинувачені на суді призналися, що вони на розказ провідника націоналістів, Ґітлера, старалися утворити в армії фашистівські орґанізації та поширювати пропаґанду за привернення монархії. Отже вони хотіли підготовляти армію до державного перевороту.

Тепер суд кличе, покищо в якости свідка, провідника німецьких фашистів, Ґітлера, але сподіваються, що його поставлять перед суд за державну зраду, хоч і залишається австрійським підданим, не зважаючи на його активність у німецькій політиці.

АРЕШТУВАЛИ АМЕРИКАНЦЯ.

ПАРИЖ (Франція). — Французька поліція арештувала натуралізованого Американця Леона Боґе. Боґе родився в Парижі, але дитиною переїхав до Америки, де й був натуралізований. До Франції він приїхав з американським пашпортом.

Арештовано його за те, що він не явився до французької армії в 1914 році, коли була оголошена загальна мобілізація. Американська амбасада тепер занялася справою Боґе. Франція, по кодексу Наполеона, не признає переходу уроджених Французів у підданство іншої країни.

ЧЕХИ ПРОТИ НІМЕЦЬКИХ ФІЛЬМ.

ПРАҐА (Чехословаччина). — Ґрупа чеських Соколів зробила демонстрацію проти висвітлювання німецької розмовної фільми в місцевому кіні „Авіон". Ґрупи демонстрантів, загрожуючи погромом кінови, викрикували: „Геть Жидів і Німців! Хай живе Чехія".

Поліція припинила демонстрацію й відогнала демонстрантів від кіна „Авіон". Тоді демонстранти зібралися біля іншого кіна, де висвітлювано чеську фільму. Там вони урядили демонстрацію на честь чеської фільми й вигукували протести проти Італії, яка переслідує Славян.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАГУМЕНКИ

Маємо в Америці кілька більших організацій з осідком по більших містах. І маємо кілька українських часописів, які істнують довший час. Повстають і нові, але одні з них загибають по кількох тижнях а інші по місяцях. Заповідають відродження нашого життя, нові програми, нові ідеї, а на ділі місять болото й у тім болоті тонуть. Ніякого оздоровлення не приносять, бо не можуть розвязати ні одного пекучого питання. Не вносять у наше життя нічого нового крім душної атмосфери і тому загибають. Не вміють нікого захопити ні зацікавити, бо бракує їм талану, знання і доброї волі. Можуть хіба руйнувати те, що досі з трудом збудовано, або в найліпшому разі збудувати один загуменок більше.

Кажемо: загуменок. Бо як інакше можна назвати роботу, звязану з передовими організаціями чи часописами, які обмежуються до тісного кружка, до свого загуменка. Всі вони можуть мати дуже гарні цілі. Можуть бути вірні національному ідеалови. Можуть дбати про зріст членів і маєтку своїх організацій. Та всі вони не здають собі справи з того, що так склалося, що на їх плечах спочивають ще й інші обовязки, які тепер вимагають від них основної ревізії дотеперішньої діяльности, коли ходить про справу нашої майбутности в Америці.

Всі ті організації, коли хочуть глядіти здоровими очима у майбутнє нашої іміграції, мусять розвязувати це питання поза рамками своїх загуменків. Інакше, якщо котрий з загуменків навіть і возьметься до частинного розвязування цеї проблєми, не багато вдіє. Наше майбутнє в Америці обнимає цілу низку дуже важних справ. Берім тільки справу організації наших горожан і спробу створення з них політичної сили. Берім далі справу поширення української штуки в Америці. Або справу видавництв для молоді. Чи можна ті всі справи залишати на боці, чи можна братися до їх розвязки по загуменковому, як це здебільша робиться? Чи може треба підходити до них шляхом взаїмного порозуміння, одного пляну й скупчення спільних сил.

Хто тільки трохи над тим застановиться, прийде до переконання, що годі далі вимимати ті всі справи. Годі розвязувати їх після засади: Для нас ще стане, а що буде по нас, це нас не обходить.

Треба усім нам вивести ті справи на денне світло й шукати разом способів ратування нашого майбутнього в Америці.

М. С.

НА ВНУТРІШНЬО-ПОЛІТИЧНІ ТЕМИ

(Надіслане з краю, з кругів Організації Українських Націоналістів).

Вже 10 літ минає від нашої визвольної війни. Вороги нас розбили на всіх ділянках. З визвольної боротьби зискали ми те, що українські маси побачили на власні очі можливість створення власної держави, отже можливість визволення себе з чужої неволі. Це дуже важне, бо пережите і бачене власними очима; це не то, що прочитане. До того появляються в нас спомини, записки, історичні розвідки, тощо, в яких причини нашої невдачі розбираються, як під мікроскопом. Незорганізованість, нахил до анархізму, невміння слухати проводу, нездалість проводу, страшна партійна ворожнеча, непідпорядкованість партійних інтересів інтересам державним, невміння оцінювати і орієнтуватись в ситуації, брак військового проводу, брак дисципліни в армії, отаманія, брак заграничної пропаганди, непідготованість народу до боротьби, невміння нашого проводу оперувати в даний момент відповідними соціяльними кличами і невикористання соціяльних течій в народі, нерішучість в проведенні основних державних реформ і т. д., ось причини, що подаються за головні причини нашої невдачі. Критика — явище позитивне, але в парі з критикою повинні йти й висновки. Робилося зле — висновок, що на будуче треба робити добре. Робилось добре то на будуче треба робити те саме з тенденцією до кращого. Коли прийдеться повторити ще раз якесь явище, то з минулого досвіду видно, як його повторювати. Але гляньте на все. що в нас зробилось, та про що говорять і пишуть, то виходить, що нема в нас нічого доброго. Когоб ми нині не запитали про щонебудь з минулого, кождий все знає, все чув, все бачив, всюди бував, а коли де не був, то так прецизно уявляє собі ситуацію, якби там був. Критикується все до абсурду і говориться, що він був би краще зробив сам і що він ще перед нещасною подією предвиджувавв її невдатний кінець. Це добре говорити нині, коли вже по всьому. Все це одначе лише балачки.

Подібне бачимо, коли ходить і про теперішність. Всякому, здається, що все знає, у всьому орієнтується, що він повівби всяке діло найкраще. Але коли прийдеться до конкретного діла, то показується, що всезнайко навіть не орієнтується в справі. Запитайте першого ліпшого доморослого нашого політика, щоб він нині зробив нпр. на випадок польсько-большевицької війни. Коли чоловік не захоче наговорити копиці дурниць, то буде мовчати, а коли стрінетесь з фантастом, то той буде викручуватись і обходити властиву тему на верстов 10 довкруги. Все буде ставити якісь передумови свого ділання, а просто до справи не підійде; або відповість самими загальниками, видвигне горендальну цифру 45 міліонів українського народу, безконечні міліярдові кошти, настрій народу проти ворогів і т. д. Спитайте наших політиків, якими силами ми можемо оперувати в нинішний день, або принайменше з якими силами можемо зачати операції чи то воєнні, чи пропаґандні, чи економічні, то відповіді не дістанете, не тому, щоб її не було, або щоб тих сил не було, а лише тому, що наші політики тих сил не знають, що вони взагалі не орієнтуються в нашому нинішному положенні. Якуб справу не зачіпити, то все зводиться до одного, до великого крику, а не до реального думання, до реального діла. Всі наші комбінації полягають на фантазії в тому часі, коли наші вороги підрахувавши наші сили і оцінивши їх як слід, роблять реальне діло для себе на користь, а для нас на некористь.

Брак у нас політиків, не фантастів, якіб вміли підраховувати все, що можливо втягнути в сферу політичного ділання, якіб рахувались з дійсним станом річей, а не вимріяним, брали при своїх почннах на увагу минувщину і сотню разів все продумавши, творили теперішність та будучність, не фантастичну, а зовсім реальну, можливу до переведення по певному пляну, предвиділи ускладнення ситуації на всякий момент і так зложили плян, щоб його можна було виконувати в кождий момент.

Програми й ідеольоґії ріжних політичних партій не мають нічого спільного з життям. Папір все може видержати, але життя не позволить себе викривлювати по вподобі першого ліпшого фантаста. Коли їх вважати за доґму, як це діється тепер у всіх наших партіях та нежиттєвих, переважно еміґрантських організаціях, що свої витвори списали на папері, не дивлячись, чи вони підходять до умов життя, то приходиться ствердити, що це все мертвеччина, пусті фрази без життя і реального значіння. Всі, що укладають такі доґми, не мають поняття, як їх провести в життя. Над тим ніхто не застановляється і навіть не хоче застановлятись, бо це в понятті наших політиків „чорна робота". Прінціпіялістів в нас забогато, але за це замало є свідомих чорних робітників, якіб працювали над загальноукраїнським, ділом, знаючи, що лиш праця одна з неволі нас вирве. Положення ненормальне і його треба виправити, його треба уздоровити.

Вже старі Римляне говорили, що історія є учителькою життя. Однак ця приповідка в нас не оправдалась. Ми беремось вчити історію, як вона повинна була йти по свойому шляху. Історія вказала нам помилки в наших комбінаціях і в наших ділах. Міжтим ми кажемо, що історія чи судьба нас скривдила, бо, коли йде мова про кожного з нас зокрема, то ми все правильно робили і булоб все добре, якби... На тому „якби" ми якраз провалились в минувшині. Історія виказує нам, що на своїх найближчих ворогів ми ніколи не можемо спиратись і будувати фантастичні пляни. Історія вже безконечну скількість разів нам доказала, що лиш організація будує, а дезорганізація руйнує. Ми робимо якраз навпаки.

Наші землі в даний момент розділені на чотири частини і в кождій частині панують инші обставини. Маємо численних провідників, підпровідників, проводів, урядів, гетьманів і т. д. Кождий з них робить вигляд головного актора на арені української історії. Кождий з них уявляє собі, що все життя концентрується лише в ньому і коло нього. Всі наші провідники як в краю, так і за границями живуть в певному свойому окруженні, якби в зачарованому колі, все при одних і тихже обставинах, навіть без зміни декорації, хочби зовнішної. Декотрі з них мають ще щастя, що вони не відірвані від життевого ґрунту і коли не безпосередно, то принайменше посередно мають ще стичність з нуртуючими в народі думками і стремліннями. Инші знова стратили ґрунт під ногами і оперують лише абсурдно-нереальними факторами. Вони живуть нереальним життям в теперішній дійсности, але мовби на машині часу творять теперішність в своїй уяві з фальшивих факторів давнього і теперішнього. Те саме можна сказати й про пляни на будуче. Це люде раз на все пропащі, коли їх не вдасться стягнути з педесталу фантазії і великости і поставити на реальний ґрунт до праці в умовах відповідаючих дійсним вимогам теперішного часу і теперішніх обставин. Наведемо декілька примірів.

До дійсних фантастів треба зарахувати гетьманців, не включаючи сюди ріжних авантурників типу Полтавця-Остряниці, Сагайдачного і т. д. Гетьманці працюють самі для себе. Політику роблять для себе. Поза втаємниченими в їх життя ніхто з живих не має до них більше доступу. Замісць того, щоб свої ідеї ширити серед українського народу на тих землях, що є ще для них доступні, вони їх замикають в свойому зачарованому колі з щільно замкненими вентилями. Тому й не диво, що вони, по переконанні консерватисти, стають поволі консерваторами своїх ідей, а з тим і української традиції. Абстрагуємо від того, чи їхні ідеї відповідають нинішному часові і духові часу; але сміло можемо ствердити, що їхня надія на те, що сам народ закличе їх панувати над собою, є утопією. Народ не буде навіть їх знати, то й як зможе закликати панувати над собою. З другого боку бракує їм і людей до праці. Самою теорією без її практичного пропаґування, коли вже не переведення в життя, ніколи вони не рушать з місця. Організація їхня держиться лише силою волі кількох людей, а не силою переконання в правдивости і доцільности ідеї, що може жити й без чи поза організацією. При першому ліпшому натискові й ці колись досить сильні недобитки розлетяться. Ще короткий час і по них на еміґрації (бо власне зґруповані вони на еміґрації) й слух пропаде. Глибшого коріння вони не вспіли запустити в душі українського народу і при дальшій своїй відокремлености від життя вже й не запустять. Про гетьманські організації на українських землях нічого й не чути. Щось там згадувалось в харківському процесі про їх ідею і це їх було дуже підняло на дусі, але це лише відокремлений випадок без глибшого значіння і без змісту.

Пригляньмось тепер так званій уенерівщині в загальному. Це організація зовсім иншого типу, із зовсім иншими основами. Люде це меткі і рухливі. Вони поставили собі певні завдання і йдуть до них всіми можливими шляхами. Вони взяли собі за основу польонофільську концепцію і на ній розбудовують все дальше. Що ця основа є слаба й нестійна, це вже инша справа. Історія нам доказує, що вона є слаба і ми вже нераз на ній провалились. Свою працю стараються вони вести не в замкненому крузі і лише на еміґрації, але також і на українських землях. В них ціль освячує засоби, як це було колись в єзуїтів. Вони зрезиґнували з цілости й якости української держави, а бють всею силою на самостійність хоч частини Східної України. В них є визначена певна лінія закордонної і внутрішньої політики, дальше вони мають на відповідальних постах своїх людей, роблять відповідну пропаґанду для своеї справи як серед своїх так і серед чужих людей і т. д.

Колиб в уенерівців була міцна основа, вони мали би певні вигляди на успіх, бо вони забралися до переведення своїх завдань з певним розрахунком і по певному пляну. Харківський процес виказав одначе, що й уенерівський центр у своїх плянах завівся, бо розрахунок на попертя їхньої концепції в боротьбі проти большевиків українським населенням оказується не стійким, а саме через Поляків. Він би натрапив на пасивний опір українського населення, коли не на активний. Тим мабуть і пояснюється теперішні крізи в тому центрі. Його основа вже хитається і тим самим падуть його пляни і розбивається їхня організація. Вороги, попираючи цей провід, розраховували на певні користи для себе і дали себе обманути невідомими безпосередно настроями населення на Україні. Аж тепер вони це пізнали. Історія не завела. Опертя на ворогів ніколи не довело і не доведе до нічого путнього.

Ці оба центри ціхують собою два напрямки в українській визвольній боротьбі, дві течії: одну кволу і неактивну в практичному житті, другу живучу і діяльну. Обом їм одначе бракує твердих живих основ: в одного, щоб жити, а в другого, щоб перевести зачате діло повністю до кінця, а не гризтись на еміграції.

(Конець буде)

Захріс Попеліюс.*)

КРАВЕЦЬ, ЩО ЗІШИВ ФІНЛЯНДІЮ ТА ШВЕЦІЮ

Кравець той звався Тіка. Це ви певно вже знаєте! То був веселий юнак у Картанонкіле, кілька миль від Бернеборґа. Старенька, западена хатина на далекому березі — це була його. Так, це значить, давніше вона була похожа на вороняче гніздо, а тепер помальована на червоно, пошита околотом, має прості стіни та віконниці. Все змінюється і воно добре, коли щось поліпшиться.

Тіка був сільським кравцем і то добрим кравцем. Ґудзики вмів він так пришивати, що не обривалися, коли чесний мужик на обід, після засідання громадської ради, попоїв собі риби, каші та пампухів. Тіка був теж бравий юнак, усі його любили. Був пильний та вдоволений, порядний і тверезий. Годі було бажати собі іншого кравця. Одно сіромасі можна було закинути. Та він цьому не був винен. Він був найменший в усьому селі. Був такий маленький, що великому Пієтарі сягав ледви по ремінець від ножика. Говорили, що богатий власник Антільського хутора зважив раз Тіку на вазі та що Тіка був такийже легенький як домашній пес. Чи воно правда, напевно не можу сказати, одначе малий він був, малий і хвацький, всеж таки парень, що аж гей. Вовкові в лісі не вступився з дороги, а в товаристві з іншими людьми був справедливий, добрячий, сміявся з іншими, коли з нього посміхалися, що він такий маленький. Одначе жартам також треба було знати міру, бо добрячий Тіка не все дав робити зі себе.

Гарюс Мортен, рослий, сильний, закинув Тіці, що вкрав два лікті з матерії, з якої мав Мортенові вшити куртку. А Тіка викинув тоді його з хати. Мортен і не счувся, як коміть головою полетів у сніг.

Одного не міг стерпіти Тіка, а саме Ніку, сільського музику. Ніку рад був бути музикою на все село. А Тіка припадково таксамо гарно грав на ручній гармонії, як Ніку на скрипці. Тіка купив свій інструмент за три марки в місті та зі слуху вчився пісень і танків. У неділю пополудні на вулиці сільські парубки бавилися дзигою (бомком), а дівчата на мураві біля Тікової хати. Тіка сидів при дорозі на пні дерева та грав так, що гомін нісся аж у корчах калини. Гармонія мала вісім складок, можна було її розтягати та стягати. Часом Тіка розтягнув її наче вовняну панчоху, а часом стиснув її, що подобала на рукавицю. Самособою, то-то була музика, тай такт був у ній, що ноги всіх рухалися, наче під ноти, дзиги вертілися до музики, а червоно-бурий півень баби Віталихи лопотів крильми, наче хотів злітати.

Ніку сидів тут червоний зі зависти, натирав смичок і чекав, аж його покірненько попросять заграти якийсь танок. Одначе його ніхто не просив, усі найрадше любили Тікову гармонію.

Одного літнього вечора сидів Тіка та грав сільським дівчатам. Нараз пригадав собі, що йому вже трицять літ, що поворотною голкою заробив собі пятьсот марок і що міг би виживити жінку. Чомуж би йому не оженитися?

Та дівчата підсміхалися з нього, всеж таки любили його. Тепер треба було лише добре вибрати. Тіка не надумувався довго. Мав дві дівчині до вибору: найменьшу або найбільшу в селі. Мала кароока, добра Віталищина Мая була найменьша. Не була більша ніж сам Тіка. Приятелювали від семого року. Тоді то вшив він їй японську ляльку в червоній спідниці та шовковій шапці. Навпаки, велика, ясноволоса Ніла з Антільського хутора, була найбільша дівчина в селі. Тіка сягав їй саме по брожі (фалди, зморщки) запаски, коли витягнувся. Вони також приятелювали.

Тіка вибрав, а саме так, як воно діється тут на світі. Малі люди сподобають собі великих жінок, бо вони додають їм більше пошанівку. Тіка постановив сватати Нілю. Це щось варта було, мати таку пишну жінку! Тай богата була вона!

Надягнув він найкращий святочний сюртук, застромив цвітку у дірку від ґузика, а за свата взяв Ляйфонмакія, — Лайфонмакі був винен Тіці ще трицять марок за найновішу свитину. І раз уранці в неділю пішли вони до Антільського хутора. Сват сказав, що мав сказати, в довгих, похвальних словах, так як ялося. По його словам у всій околиці не було ліпшого чоловіка над цього малого кравця.

Господар Антільського хутора слухав хвилину цю довгу промову — вичистив люльку до кухні та нараз розсміявся веселим сміхом і відповів, що чейже Тіка повинен пробувати щастя у Нілі, вона так хотіла маленького песика, що перескакував би через палицю. До того надавався би Тіка краще, ніж хто інший.

Тіка не дав себе збити з пантелику; пішов до Нілі без свата та сказав, за чим приходить. Ніля глянула на нього наче церковна вежа на копичку сіна, поклепала його по плечах наче маленького хлопця та спитала, що він гадає робити, аби здобути в неї ласку. „Все!" відповів Тіка.

— То добре, — сказала Ніля. — Мені треба мягонької шкіри на санки, коли їду до церкви. Злови чотирнацять лисів, уший мені з їх шкір накривало — тоді я надумаюся.

Тіка був добрий ловець. Поуставляв пастки, а на приману поклав затроєних котів. Небаром зловив чотирнацять лисів, ушив з них накривало та поніс до Нілі.

— Добре, — сказала вона — та мені треба й шлюбної загортки, вона мусить бути дуже гарна, а не з будьякого піря. Іди, злови триста пестрих дятлів, із піря з їх хвостів уший загортку — то я надумаюся.

І Тіка пішов, зловив триста пестрих дятлів, ушив з їх піря мягоньку наче шовк загортку та приніс її Нілі.

— Загортка справді незла, — сказала Ніля — та ти чейже зрозумієш, що я мушу причепуритися, коли я молода. Піди пошукати жемчужних мушлів у ріках, зроби мені справжній жемчужний нашийник, що двічі опоясував би мені шию — то я надумаюся.

Тіка глянув на Нілю наче копичка сіна на церковну вежу, задумався трохи, бо це домагання було вже гірше, ніж оба попередні, одначе пішов.

Цілі два роки не було кравчика в селі. Наче угор рився в річному намулі, наче шукач золота бродив у пісках озер. Вкінці мав жемчужне намисто, що двічи опоясувало шию. З ним пішов до Нілі.

— Чи тепер уже надумаєшся? — спитався він.

Ніля зважила намисто в руці, завісила його на шиї та вкінці сказала:

— Тепер спитаюся батечка!

Батько та дочка нараджувалися, як би то позбутися впертого кравця.

— Тіка, — сказав батько — з тебе незлий хлопець, ти витревалий та можеш ще щось небуденного зробити. Та справа така, що я маю сестру, віддану у Швеції. Я рад би знати, як там їй живеться, одначе водою так довго й тяжко їхати. Ти такий второпний кравець, то зіший Фінляндію та Швецію впоперек Ботнійського заливу, щоби я міг поговорити з моєю сестрою та щоби не мусів мучитися мандрівкою — а тоді віддам тобі Нілю за жінку.

Тіка знову задумався. Копичка сіна знову гляділа на церковну вежу. А ця копичка то не була якась там дурна собі копичка; вона розуміла, що значить таке замовлення. Тіка ще раз призадумався, — закусив зуби та відповів, що спробує.

(Дальше буде).

*) Захріс (Захарій) Топеліюс найвизначніший шведсько-фінляндський поет у половині 19-го століття. Родився 1818. року в Кудиес-і (у Фінляндії). Від 1854—78 був професором університету в Гельсінґфорсі. Викладав історію. В 1878 уступив із професури та жив на селі в Беркуденах, де помер 1898 р. Писав ліричні поезії, повісти, оповідання та казки для дітей. Найбільше заслужився казками для дітей. Видав їх п. з. „Лесніс фер барн" (Читанка для дітей).

Пані: З ваших свідоцтв бачу, що ви дуже часто змінювали службу.

Наймичка: Так, прошу пані, бо мій наречений є при мандрівному театрі.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В СПРАВІ ПРОГУЛЬКИ ВЕТЕРАНІВ ДО РІДНОГО КРАЮ.

Я дуже врадувався, коли на мій допис в справі прогульки до рідного краю американських ветеранів українського роду забрав голос у „Свободі" ветеран д. Сярчинський. І тішить мене, що й він є тої думки, що таку прогульку треба влаштувати, та що вона матиме велике значіння для національного освідомлення наших ветеранів і пропаганди української справи.

І я був і є тої думки, що така прогулька мусить бути величава. Навіть 200 ветеранів, учасників прогульки, було би замало. Треба мати їх більше. І я вірю, що їх будемо мати.

Перед кількома тижнями повернули з Чехословаччини 367 американських ветеранів чеського роду, котрі їздили на прогульку до рідного краю. Такесаме число можна би зібрати і з наших ветеранів.

Певно, що було би добре, коли би за ту справу взялися американські офіцири. Але коли не беруться, чи не мають охоти, то на разі треба займатися тим кому іншому. Я відносився до Филаделфії, до того резервового капітана, про котрого згадує д. Сярчинський, але не одержав відповіди.

На мою думку, не треба зволікати з справою, а братися до роботи. Як чорна робота буде зроблена и будуть вигляди на успіх, тоді вже й провідники знайдуться. До готового легко людей притягнути. Як все наладнаємо, то провідники самі зголосяться.

Я знаю, що по ріжних містах можна знайти багато наших ветеранів. В Филаделфії, як подає д. Сярчинський, має бути коло 80 ветеранів. А там є більше. Можна їх знайти при російських церквах і в російських клюбах. Річ ясна, що це не є ніякі Росіяни, а тільки Українці з Волині. До них треба зблизитися і їх дещо освідомити.

Справа прогульки ветеранів удасться, коли нею заінтересується ввесь наш загал, коли про неї писатиме українська преса, коли й по церквах рушать ту справу.

Щоби рушити справу з місця, будуть вислані незабаром відозви до ветеранських „постів", де будуть відчитані на зборах, а потім поміщені в бюлетенах.

Добре би було, щоби й інші ветерани забирали в тій справі прилюдний голос, бо в той спосіб легко вдасться спопуляризувати отту таку важну прогульку.

В. Юрківський.

Ню Йорк, Н. Й.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Сим повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що мітінґ відбудеться в неділю, 28 вересня, в годині 1-ій пополудни, під ч. 610 S. American St. Обовязком є кождого члена прибути, бо є важні справи до полагодження, як вибір делеґата на Пятий Конгрес Обєднання. Довгуючим пригадується, щоб вирівнали свої залеглости. — І. Сорока, предс.; І. Сорока, кас.; О. Будай, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що звичайний місячний мітінґ відбудеться в неділю, 28 вересня, в гали Washington, точно в годині 2-ій пополудни. Проситься всіх прийти, бо є важні справи до полагодження. — Е. Марченко, предс.; М. Гнатів, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЛОРЕЙН, О.

Діточий пікнік. Збірка на УВО.

Від часу, коли до нашої громади прибув о. М. Левицький, життя громади оживилося. Відчули це на собі й наші діти. Бо й про них подбано.

Спільно з громадою з Лейквуд влаштовано Діточий Пікнік, який випав знаменито. Дуже гарно приґравала діточа банда Січовиків з Лейквуд, О.

Такі пікніки причиняються дуже богато до національного освідомлення наших дітей. І добре би було, щоби й інші громади за них не забули.

При тій нагоді звертається увагу родичів, щоби посилали дітей до української школи, котра міститься у парохіяльній ґалі. Наука відбувається 4 рази на тиждень.

Дня 13. вересня влаштовано в честь пароха о. Левицького і його родини вечеру на якій виголошено цілий ряд патріотичних промов. Говорили місцеві й позамісцеві бесідники. Громадянин Колодій з Лейквуд згадав за революційну боротьбу в краю. На потреби Укр. Військової Орґанізації зібрано $12.40 і відіслано їх до краю через Обєднання.

Жертвували по $1.00: о. М. Левицький, М. Колодій, М. Попихач; по 50 цнт.: А. Малецька, М. Пантелеймон, Г. Шугайло, Г. Гащишин, А. Бутрій, Т. Борківська, О. Курчевий, С. Сава; по 25 цнт.: Б. Фурдин, А. Ківко, Н. Грущак, А. Качур, А. Бортніцька, С. Долек, А. Донець, Г. Вавринець, І. Підлужний, М. Кузин, І. Шумило, І. Конюк, Т. Кавяк, В. Рочак, Н. Дудон, Т. Грущак, М. Шурко, М. Фурдин.

Дрібними зібрано 69 цнт. Разом $12.40.

Згадку про приняття помістили місцеві американські часописи.

Лорейнська.

Довжник: Кажете, що коли я вам віддам гроші, ви знову позичите мені трохи.

Віритель: Так.

Довжник: То зробім ось так: я вам не віддам нічого, а ви вже мені нічого не позичайте.

—o—

— Чому ви були карані тоді?

— Бо мене не було тоді чотирнацять днів в офісі.

— Якжеж це?! І за те, що ви не були присутні в офісі чотирнацять днів, вас засудили аж на рік вязниці!?

— Так — бо я мав касу з собою.

На подвірю Шотляндця співає вуличний співак. Шотляндець нічого не дав, хоч увесь час стояв у вікні.

— Чи ви не зреванжуєтеся, пане, за мій спів? — питає співак.

— Чому ні? А що заспівати вам? — питає Шотляндець.

РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ В ПЕРЕМИШЛІ І ПЕРЕМИЩИНІ.

—o—

В суботу, 30 серпня, рано два рази приходила поліція до помешкання відвічального ред. В. Зиблікевича і розпитувала за ред. Пеленським. Того самого дня перевела поліція ревізію у Павла Ґенґала і Повха в Бушковичках та М. Ковалиська і С. Чорняка в Болестрашичах. По переведенню ревізії нічого не забрали, натомісць Ковалиська і Ґенґала поліція арештувала і відставила їх до поліційних арештів у Перемишлі, звідки того самого дня перевезено їх до Львова.

„Ґазета Польска" подає: В ночи з пятниці на суботу поліція перевела кількадесять ревізій в мешканнях українських діячів, котрих контакт з УВО був без сумніву. Ровізії дали богато обтяжуючого матеріялу; знайдено богато компромітуючих документів і кореспонденції, оружа, муніції, як також матеріялів, котрими підпалювано в останніх тижнях фільварки в Галичині. В висліді ревізій арештовано у Львові минулої ночі 20 провідників УВО, котрі становлять штаб „вивротої" акції. Між іншими арештовано адвоката Рудницького, студ. унів. братів Процишинів, урядовця Скрентовича, слух. політех. Галібея, токаря Чоловського. Нависька інших арештованих, з огляду на відбуваючіся в дальшім тягу арештовання, тримається в тайні. Рівночасно доносять з провінції, що ревізії й арештування перепроваджено в Тернополі, Станиславові, Стрию, Калуші, Коломиї і в богато інших містах Галичини. Матеріял обтяжуючий, зібраний у тракті ліквідування акції „вивротової", позволить на переведення дальших доходжень і дальших арештувань. В часі ревізії в мешканню одного з бувших українських послів заважено, що перед домом крутиться кількох молодих хлопців, котрі на вид поліції утікли. Функціонарі поліції, йдучи за одним з них, натрафили в підміськім лісі на криївку, в котрій знайдено 34 клґ. матеріялів вибухових. Спроваджені спеціялісти-поротехники по розсліді видали оречення, що матеріял походить з заграниці. Дотепер загалом арештовано у Львові двацять осіб, а на провінції десять. Дальші доходження тревають".

Дальше подає польська преса, що „в звязку з саботажами, які в останніх тижнях були на порядку деннім, приїхали до Львова віцеміністер внутрішніх справ Перацький з начальником виділу Сухенком. Віце міністер Перацький відбув довшу конференцію з воєводою Ґолуховським, а опісля з представниками поліції і подрібно інформувався про положення в Східній Галичині". Начальник виділу Суханек скликав представників львівської української і польської преси, котрим уділив інформацій про зарядження влади проти саботажової акції в Східній Галичині. Між іншим сказав начальник Сухенек, що „ціль саботажової роботи є достаточно знана, а тимбільше, коли візьметяся під увагу зближаючуся сесію Ради Ліґи Народів та конґрес національних меншин. Влада, котра від початку докладно орієнтувалася в акції, постановила остаточно положити конець тій роботі. Цілий штаб У. В. О. є вже в руках поліції. Натрафлено на дальші сліди не тільки у Східній Галичині, але також у воєвідствах західніх". При кінці начальник Сухенек сказав, що „уряд здавав собі докладно справу з ситуації, тому з поручення Презеса Ради Міністрів Пілсудського прибули до Львова віцеміністер внутрішних справ Перацький і начальник Сухенек, де відбули конференції з воєводами".

В кождій українській хаті повинна находитись „Свобода".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА.

„SVOBODA"
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА", 103 ЕВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Ще пару днів можна оглядати колекцію мотилів світової рідкости на вікні Сурми, котрі п. Скубова дала на виставу заки їх забере до краю до Українського Музею у Львові.

Молодий наш артист-скрипак Василь Чосник, котрого знають слухачі радія, вернувся щасливо з „гонiймун" і обіцяв, що скоро почуємо його знов на радіо (як на це позволить бувша Міс Френцес Джосефіна Геннон, а тепер Мрс. Чосник).

Січовий Базар Сурма має за честь витати все найскорше гостей з краю і не раз довідатися про новинки, яких і з часописів не все можна вичитати. Минувшого тижня по дорозі до Шикаго вступив з Чехословаччини інж. Петро Запорожець. Він був свідком атентату на Сабова на Закарпатській Україні; розказував богато про новий український рух на Закарпаттю і богато других новинок, що не кождий це бачить. З ним їхав Осип Кочан, в сторі лишив спеціяльно куплений для В. Ємця на памятку гуцульський топірець. І вгадав Кочан смак д. Ємця, бо де бисьте Ємця не побачили, то топірець в руках. Пишучий отсе мав за честь проводити д. Ємця по Ню Йорку, топірець в руках Ємця звертав увагу всіх. Добродій Ємець радо всім відповідав по англійськи: „That is Ukrainian".

Відвідали Сурму: Петро Ракочий з Когус, Н. Й., купив ручний фонограф, щоб взяти до краю як поїде на прогульку. Василь Сенюк, з Вилкс Бері, Па. П. Падус з Бетлегем, Па. Прокіп Нойовий з Кромптон, Па. Г. Стоякевич з Гайстави, Н. Дж. М. Волощук з Бруклина, приходив спеціяльно висловити своє задоволення, що ми йому продали добре радіо з фонографом. Казав, що напише лист до краяна в Конектікот, щоб і той нігде не купував, лиш в Сурми. Ів. Бабінець, гросерник (418 Іст 5-та улиця, Ню Йорк) через свій бизнес довго не був у нас, та коли прийшов, то дуже здивувався, що ми так змінили стор. М. Жуковський з Джерзи Сіті. М. Крупка з Меспет, Л. Ай. Колись був у нас в сторі купував радіо, хтось його перемовив і в нас не купив. Купив в чужих, а тепер прийшов до нас, щоб ми фіксували; каже „я дуже жалую, що у вас не купив, бо хто купив від вас, то задоволений, а я плачу і плачу за фіксовання. До року вже купив я нові лямпи за 21.50, якісь резістовольт, 375, кондесер згорів, 16 долярів. Кождий „кол" 2 доляри. Хоть не купив у Вас, але буду всюди тепер агітувати, що Ви людям дійсно робите добре.

Купили від Сурми: Іван Ґелета з Бронкс. Маджестик комбінацію. Ів. Пасерб з Бебилон, Маджестик комб. Б. Ковальський авто де лукс пяно. Г. Ільчишин з Бруклина Маджестик. о. Й. В. Замойський з Гемстед, Маджестик комбінацію.

Сего тижня в Ню Йорку. Н. Й., відбувається вистава всіх радіо компаній. Там будуть найновіші моделі, як рівнож телевізьон, Гом рекординг апарати, нові кабінети і т. п. Вистава буде тривати цілий тиждень в Медісон Сквер Гарден від години 11 рано до півночі. Хто має час і цікавиться новими винаходами повинен відвідати тую виставу.

— Я люблю вашу дочку безмежно! Хай змякне ваше серце та дайте ваше батьківське благословення.

— В таких справах не рішає моє серце, лише мій мозок.

— То хай змякне ваш мозок!

—о—

— Мій чоловік виавансував із самого долу.

— Як то?

— Перше він оперував нагнітки, тепер він виривае зуби, бо він уже дентист.

—о—

Автор: Чогож ви хочете вже йти додому? Таж ще є дві дії того представлення.

— Саме тому хочу забратися з театру!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ людей, котрі були на роботі в лісі в Santa Clar Lumber Co., Tupper Lake, N. Y. Camp Preston, Pound № 2, в місяцях авґусті і септембрі року 1917, під форманом Пілчер. Голоситися: 218-23

THEODORE WOZNIAK,
c/o Svoboda,
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

ПАРОХІЯ св. Івана Хрестителя в Maizeville, Panna., пошукує фахового дякоучителя, котрий може провадити хор, школу парохіяльну і уляджувати представлення. Місце до обняття від 28 вересня 1930 р. Інтересуючих проситься голоситись в неділю, 28 вересня на Службу Божу на пробу. Платня після умови. St. John's Gr.-Cath. Church, Box 34, Mahanoy Plane, Pa. 223-5

ШКОЛА ІМ. ІВАНА ФРАНКА пошукує доброго учителя, котрий міг би провадити науку вечером. Зголошення слати до: 223-4

ЙОСИФ МОРОЗ.
929 Parrish St., Philadelphia, Pa.

НА ПРОДАЖ БУЧЕРНЯ І ҐРОСЕРНЯ

разом з будинком, або до винайму. Ціна дуже приступна. Голоситися до:

MICH. MUDRY,
848 N. Ringgold St., Philadeplhia, Pa. 218-23

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

УКРАЇНСЬКІ НОТИ ДЛЯ КОЖДНОЇ ХАТИ.

НА СКРИПКУ:

128 Пісень і танців, зладив Комишевацький $2.00
56 Міжнародних танців 1.00

На скрипку з пяном. Пяно осльо.

201 Пісень і танців зі словами в гарній оправі 2.50

Українські народні мельодії на пяно зі словами (38), В. Барвінського 1.00

На хор: Слава Вкраїні, Україно і Їхав стрілець на війноньку, М. Гайворонського 30

Родичі! Коли Ваша дитина не учиться добре музики, купіть їй українські пісні. Побачите заохоту. 221-

SURMA, 103 Ave. A., New York City.

НАЙЛУЧШИЙ ПРИЯТЕЛЬ — ДОБРА КНИЖКА — ВЖЕ ВИЙШОВ НОВИЙ

ЦІННИК КНИЖОК

КНИГАРНІ „СВОБОДИ" РІЖНОГО ЗМІСТУ.

ВИСИЛАЄТЬСЯ ЙОГО ЗА НАДІСЛАННЄМ 2-ЦЕНТОВОЇ МАРКИ НА ОПЛАТУ ПЕРЕСИЛКИ.

„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.